

Trnk. 5.5.15 P1

Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-,
liikenne- ja ympäristökeskus
Oulu

21. 04. 2015

Dnro POPELY

LOPPURAPORTTI

OPPIA PERINTEISTÄ -

THE TRADITIONAL CRAFT SKILLS PROJECT

2012 - 2014

 Haapaveden-Siikalatvan
seutukunta

 LEADER
Keskipiste

 LEADER
Rieska

 LEADER
Oulun Seutu

Sisällysluettelo

1. Hankkeen toteuttaja	2
2. Hankkeen nimi ja tunnus	2
3. Yhteenveto hankkeesta	2
4. Hankkeen raportti	2
4.1 Hankkeen tavoitteet	2
4.1.1 Ylemmän tason tavoitteet	2
4.1.2. Hankkeen tavoitteet	2
4.2. Hankkeen toteutus	3
4.2.1. Hankkeen toimenpiteet	3
4.2.2. Hankkeen aikataulu	14
4.2.3. Hankkeen resurssit	14
4.2.4 Toteutusorganisaatio	14
4.2.5 Hankkeen kustannukset ja rahoitus	14
4.2.6. Raportointi ja seuranta	15
4.2.7. Toteutusoletukset ja riskit	15
4.3 Yhteistyökumppanit	15
4.4. Hankkeen tulokset ja vaikutukset	16
5. Esitykset jatkotoimenpiteiksi	16
6. Allekirjoitus ja päiväys	16

1. HANKKEEN TOTEUTTAJA

Hankkeen toteuttaja oli Haapaveden - Siikalatvan seudun kuntayhtymä.

2. HANKKEEN NIMI JA TUNNUS

Hanketta on toteutettu nimellä Oppia perinteistä - The Traditional Craft Skills Project
Hankkeen numero on 18392.

3. YHTEENVETO HANKKEESTA

Oppia perinteistä – hankkeessa on kartoitettu vanhemman sukupolven tietoa kädentaidoista ja käsityökulttuurista siirtäen kädentaitoja nuoremmille erilaisten kurssien, työpajojen ja tapahtumien avulla. Hankkeen aikana luotiin Internet-pohjainen perinnesivusto www.perinteet.fi, joka on kaikille avoin perinteisten kädentaitojen oppimispaikka. Sivuston tarkoitus on jakaa tietoa perinteisistä työtavoista ja innostaa perinnekäsitöiden valmistukseen.

Hankkeen aikana pohdittiin myös miten säilyttää vanhaa, mutta saada myös aikaan uudenlaisia, tähän päivään sopivia tuotteita. Toimintamalleja siirrettiin myös hankkeen kansainväliselle yhteistyökumppanille Irlantiin. Oppia haettiin puolin ja toisin vierailemalla ja osallistumalla kädentaitokursseille kummassakin maassa.

4. HANKKEEN TAVOITTEET

4.1.1 Ylemmän tason tavoitteet

Hanke toteuttaa Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaa 2007–2013 Leaderin toimenpiteitä linjalla 3, Maaseutualueiden elämänlaatu ja maaseudun elinkeinoelämän monipuolistaminen.

4.1.2 Hankkeen tavoitteet

Hankkeen tavoitteena oli edistää käsityöläisten toimintaa ja verkostoitumista paikallisella ja kansainvälisellä tasolla, käsityöperinteen hyödyntäminen ja kehittäminen sekä vanhojen perinnetaitojen siirtäminen tuleville sukupolville ja niiden taltioiminen ja dokumentointi.

Tavoitteisiin päästiin järjestämällä kursseja, työpajoja ja tapahtumia. Hankkeen aikana tutustuttiin ja verkostoiduttiin niin paikallisesti kuin kansainvälisesti ja jaettiin yhteistä osaamista. Verkostoituminen toi uusia ideoita, kontakteja ja yhteistyökumppaneita käsityöläisten välille. Perinnetaitoja tallennettiin opetusvideoiksi, jotka ovat kaikkien nähtävissä.

PERINNEKURSSIT JA TYÖPAJAT 2012–2014

2012

30 – 31.7 Turve/villa, Piippola

1-2.8 Kierrätyslasi, Piippola

4.8 Heinäkorityöpaja, Pudasjärvi

1.12 - 26.1.2013 Metsäsuksen valmistuskurssi, Ylikiiminki

2013

21.2 – 23.3 Kehruukurssi, Sievi

27.4 Pellavan uudet mahdollisuudet, Kalajoki

6 – 8.6 Tervatynnyrin valmistus, Ylikiiminki

17.6 Perinneaitaturssi, Ylikiiminki

14.9 Käpypitsukurssi, Oulainen

1-3.11 Sienivärjäyskurssi, Kempele

2014

14.2 Kalaverkon kudonta, Kestilä

1.3 – 8.3.2014 Perinneäsitöiden merkkikieli-työpajat, Utajärvi

23.3 Nukkalapaskurssi, Jääli

26.4 Pyöräyskangaspuukurssi, Haapavesi

6-8.6.2014 Huussiturssi, Oulainen

14–15.6.2014 Värjäyskurssit, Oulainen

3- 4.7 Perinneaitaturssi, Utajärvi

2 – 4.7.2014 Tiilentekoturssi, Ylikiiminki

11.6.2014 Rukin kunnostuskurssi, Oulu

25.6 Kehruukurssi, Oulu

Varpuluutaturssi, Alakylä

5.9 Morsinkovärjäyskurssi, Ylivieska

2.8 Savirakentamispäivä, Nivala

12.9 Perinneasujen valmistukurssi, Utajärvi

3-5.11 Heinäkorityöpajat, Ylivieska, Haapajärvi, Oulu

15.11 Kilinnahkalakkiturssi, Yli-li

13.12 Hirrenveisto, Yli-li

4.2 HANKKEEN TOTEUTUS

4.2.1. Hankkeen toimenpiteet

Perinnekurssit ja työpajat

Hankkeen tavoitteena oli järjestää kullakin alueella 5 kurssia. Tavoite ylittyi roimasti, kurssuja ja työpajoja järjestettiin yhteensä 26 kpl. Kurssuja kartoitettaessa pyrittiin välttämään päällekkäisyyksiä muiden järjestäjätahojen kanssa. Kurssuja järjestettiin myös kyläläisten tarpeiden mukaisesti.

Kursseilla hyödynnettiin paikallista osaamista jos sellaista löytyi. Kurssit olivat suosittuja ja aiheet koettiin mielenkiintoisiksi. Kurssien tavoitteena oli, että vanhat kädentaidot jäisivät elämään ja taitoja olisi mahdollista hyödyntää tämän päivän tuotteissa.

Perinnekurssien järjestämisessä tuli vastaan yllättäviä haasteita. Suurimmat haasteet oli löytää kurseille ohjaajat sekä sopiva materiaali. Vanhat työmenetelmät vaativat usein myös vanhoja työkaluja, joita löytyy lähinnä museoista. Yhteistyössä ja laajan verkoston avulla kaikkiin haasteisiin löydettiin kuitenkin ratkaisut.

Kuvia kurseilta

Suksiturssi Ylikiimingissä

Tervatynnyrikurssi Ylikiimingissä

Kehruukurssi Sievissä

Huussiturssi Oulaisissa

Hirrenveistoa Yli-lissä

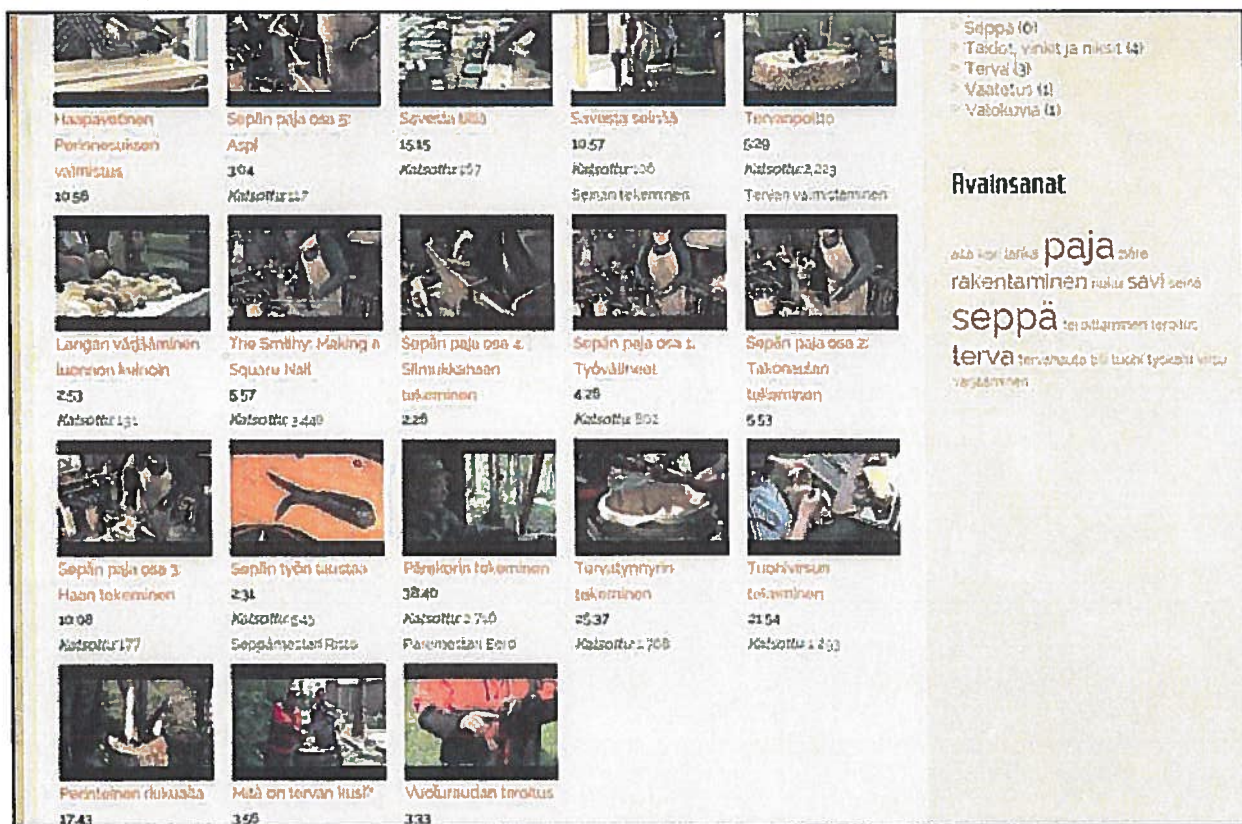

Käpypitsiturssi Oulaisissa

Käsityöperinteen videointi ja tallentaminen

Hankkeena aikana luotiin Internet-pohjainen www.perinteet.fi sivusto. Sivustolle tuotettiin hankkeen aikana 19 videota, joiden tarkoituksena on innostaa perinnekäsitöiden valmistukseen sekä jakaa tietoa perinteisistä työtavoista. Sivuston kävijämäärät ovat olleet kasvussa koko hankkeen ajan ja videoita on katsottu tuhansia kertoja. Naulanlyöntivideo tekstitettiin myös englanniksi. Video on levinnyt myös muihin maihin ja sitä on katsottu mm. Irlannissa ja Hollannissa. Sivusto on tehty WordPressillä, joten sivujen päivittäminen hankkeen jälkeen on mahdollista.

www.perinteet.fi

 <p>Haapaväetinen Perinnesuiksen valmistus 10:56</p>	 <p>Seppän paja osa 5: Aspi 3:04 Katsottu: 117</p>	 <p>Seppien lähi 15:15 Katsottu: 107</p>	 <p>Seppien seivä 10:57 Katsottu: 106 Seppien tekeminen</p>	 <p>Terävän poltto 6:29 Katsottu: 2,283 Terävän valmistaminen</p>	<ul style="list-style-type: none">Seppä (1)Taidot, värit ja nielit (4)Tervä (3)Vaaleus (1)Värikuvia (1)
 <p>Langan väjämminen luonnon keinoin 2:53 Katsottu: 191</p>	 <p>The Smithy: Making a Square Nail 5:57 Katsottu: 3,440</p>	 <p>Seppän paja osa 4: Silmikkähaan tekeminen 2:29</p>	 <p>Seppän paja osa 1: Työvälineet 4:28 Katsottu: 802</p>	 <p>Seppän paja osa 2: Takonaidan tekeminen 5:53</p>	<p>Rvainsanat</p> <p>aita kivi, laikus paja, säie rakentaminen, nielu, sävi, seivä seppä terävän tekeminen tervä terävästä pilli, lauki, työkalu, vilttu, väjämminen</p>
 <p>Seppän paja osa 3: Haan tekeminen 10:08 Katsottu: 177</p>	 <p>Seppän työn taustaa 2:31 Katsottu: 645 Seppämestari Risto</p>	 <p>Pärekorin tekeminen 38:40 Katsottu: 740 Pärekorin Eero</p>	 <p>Tervästyntymyrin tekeminen 25:37 Katsottu: 708</p>	 <p>Tuohivirsun tekeminen 21:54 Katsottu: 203</p>	
 <p>Perinteinen rukous 17:41</p>	 <p>Mitä on tervän liusi? 1:56</p>	 <p>Vuokuraudan taroitus 1:33</p>			

Kummiyritykset

Hankkeen aikana kartoitettiin kummiyritystoimintaa, jonka tarkoitus oli siirtää kokeneiden yrittäjien tietotaitoa aloittaville yrittäjille. Alustavaa toimintaa saatiin muutaman yrityksen ja kädentaitajan välille. Neuvoja ja ohjeita annettiin lähinnä opiskelijoille ja harjoittelijoille. Uusia käsityöyrityksiä hankkeen aikana ei syntynyt. Kummiyritystoiminta vaatii toimiakseen laajemman verkoston.

PERINNETAPAHTUMAT

2012 – 2014

2012

4.8. Pudasjärvi

2013

28.2 Pulkkila

23.3 Sievi

6.4 Ylikiiminki

7.4 Haapavesi

15.6 Oulu

27 – 30.6 Haapajärvi

4.7 Ylikiiminki

6 -7.7 Oulainen

13.7 Pyhäntä

17.7 Turkansaari

20.7 Sievi

10.8 Kiiminki

31.8 Haukipudas

21.9 Haapavesi

14.12 Pudasjärvi

2014

10.4 Kalajoki

27 – 29.6 Haapajärvi

5 - 6.7 Oulainen

4.7 Ylikiiminki

19.7 Sievi

Perinnetyönäytökset ja tapahtumat

Hanke oli mukana useissa eri tapahtumissa sekä järjesti myös omia perinnetapahtumia. Tapahtumia järjestettiin yhteistyössä museoiden, yhdistyksien, kuntien ja alueen hankkeiden kanssa. Hankkeen ensimmäinen tapahtuma oli kansainvälinen perinnetapahtuma, joka järjestettiin Pudasjärvellä elokuussa 2012, tapahtumaan osallistui irlantilaisia kädentaitajia.

Nuorille ja lapsille suunnattuja tapahtumia järjestettiin Pulkkilassa Kalajoella ja Oulussa. Pulkkilassa esikouluikäiset saivat kokeilla eri työmenetelmiä. Kalajoella nuorille järjestettiin perinneviikko. Turkansaarella järjestettiin lapsille jousipysytyöpajoja. Kaarnalaivoja hankkeen aikana valmistui satoja.

Hankkeen järjestämät tapahtumat otettiin innostuneena vastaan ja osa tapahtumista jää paikkakunnille elämään.

Kehruuopetusta esikouluikäisille Pulkkilassa

Suosittuja sepäntyönäytöksiä järjestettiin Haapavedellä, Haapajärvellä ja Oulaisissa

Perinnesuksitapahtumat

Yksi suosituimmista hankkeen järjestämistä tapahtumista oli perinnesuksitapahtuma, jotka järjestettiin Ylikiimingissä ja Haapavedellä. Ylikiimingissä järjestetty suksikurssi poiki usean pari suksia, jonka kunniaksi järjestettiin perinnesuksitapahtuma yhteistyössä Juopulin kyläyhdistyksen kanssa. Tapahtuman yleisömäärä yllätti järjestäjät.

ksia testattiin leikkimielisessä suksikilpailussa

Koko perheen
PERINNESUKSITAPAHTUMA
Haapaveden liikuntahallilla su 7.4. klo 11.00-15.00

Ohjelmassa:

- Nähtävyyksien katsaus klo 11.00
- Suksen tarvusta
- Vanhojen sukseen ja haitaperinteen esittelyä
- Vanhoja haitaperoon liittyviä videoesityksiä
- Mönkiskus, hivosjelu
- Hernekeitto, kahvi, mehua, vohveleita
- Häiriköilyä isommissa ja pienemmissä
- Lasten haittoviesti 2x400m

serjal T/P 8, T/P 10, T/P12, T/P14
Haitokapa vapaa.
Ilmoittautuminen Häiriköilykseen 8 €
Ilmoittautuminen haittoviestiin 10 € (sisältää pöytä)

Mukana tapahtumassa
JUHA MIETO TERVETULOA!

Haapaveden Suksetieteen seuran logo

Haapaveden perinnesuksitapahtuma järjestettiin yhteistyössä Matkailusta nostetta - hankkeen kanssa. Haapaveden suksitapahtumalla haluttiin tuoda haapavetinen suksiperinne ihmisten tietoisuuteen ja saada arvokas taito elvytettyä. Tavoitteeseen päästiin kun tapahtuman avulla käynnistyi suksikurssi Jokihelmen opiston järjestämänä ja näin vanha suksiperinne saatiin säilymään. Suksikursseja on järjestetty Haapavedellä ja Ylivieskassa.

Perinnesuksitapahtuman aikana Juha Mieto vieraili Haapaveden viimeisen suksimestarin Unto Anttilan luona, jonka harras toive oli, että hänen taitonsa siirtyisi tulevalle sukupolvelle. Korkean iän vuoksi hän ei enää taitoa pystynyt opettamaan, mutta ehti saada tiedon taidon jatkumisesta tuleville sukupolville kun suksikurssin ohjaaja Matti Ritola kävi esittelemässä hänelle valmistamiaan haapavetisiä suksia.

Haapavetisen sukseen valmistusta esiteltiin Weteraanikonepäivillä Oulaisissa kesällä 2014

Tapahtumat ja kurssit osoittivat, että perinteitä yhä arvostetaan ja niitä halutaan myös oppia. Ilahduttavaa oli huomata lasten ja nuorten innostus vanhoihin kädentaitoihin. Kaikissa tapahtumissa yleisöä oli runsaasti ja monille tapahtumille toivottiin jatkoa. Tapahtumissa oli tärkeää, että taitoja pääsi myös itse kokeilemaan. Osa tapahtumista jää kylille elämään.

Perinnetaitajien kartoitus

Perinnetaitajien kartoitus oli haastavaa. Vanhoista kädentaitajista ei ole olemassa rekisteriä eikä taitajia ole koskaan kartoitettu. Kädentaitajia etsittiin tapahtumien, tiedotteiden ja lehtijuttujen avulla, jotka eivät tuottaneet toivottua tulosta. Parhaimmat tulokset saatiin haastattelemalla kyläläisiä.

Hankkeen käsityöläiset

Hankkeessa mukana olevat käsityöläiset koostuivat harrastelijoista, nykyisistä ja entisistä käsityöalan yrittäjistä sekä käsityöalan opettajista. Joukosta löytyi myös henkilöitä, jotka ovat suorittaneet käsityöalan tutkinnon tai haluaisivat työllistyä alalle.

Hankealueen käsityöyritykset ovat usein pieniä yhden hengen yrityksiä. Hanke tarjosi käsityöläisille mahdollisuuden oppia uutta sekä verkostoitua niin paikallisesti kuin kansainvälisesti.

Hankkeen kumppanimaassa Irlannissa on joukko käsityöyrittäjiä, joiden vuosien välinen yhteistyö on tuottanut hyviä tuloksia. Irlannissa on tehty paljon töitä paikallisten käsityöyrittäjien kanssa ja he olivat kiinnostuneita vaihtamaan kokemuksiaan ja verkostoitumaan suomalaisten käsityöläisten kanssa. Verkostoituminen ja uuden maan kulttuuri ja uuden oppiminen kiinnostivat kummankin maan käsityöläisiä. Yhteistyö kumppanimaan Irlannin kanssa sujui mutkattomasti. Kielitaitoa pidettiin alussa ongelmana, mutta yhteistyön aikana huomattiin, että kielitaito oli riittävä.

Lokakuussa 2013 hanke oli mukana kädentaitomessuilla Oulussa, jossa esiteltiin käsityötuotteita sekä perinteitä. Mukana oli mukana yrittäjiä eri hankealueilta.

Perinteet matkailussa

Hankkeen aikana pohdittiin mahdollisuuksia hyödyntää paikallisia perinteitä matkailussa. Yhteistyönä eri toimijoiden kesken järjestettiin tapahtumia, joissa perinteitä tuotiin esille. Made in Uljua tapahtuman yhteyteen järjestettiin verkkokudontakurssi. Haapaveden perinnesuksitapahtumalla tuotiin esille suksiperinnettä. Perinteitä esiteltiin Weteraanikonepäivillä Oulaisissa, jossa kymmenet tuhannet ihmiset ympäri Suomen pääsivät tutustumaan vanhoihin kädentaitoihin.

Kiinnostus perinteitä ja kulttuuria kohtaan on näkynyt myös kansainvälisissä trendeissä. Perinteet kiinnostavat niin kotimaassa kuin muualla Euroopassa. Hankkeen aikana viriteltiin yhteistyötä yli rajojen ja pohdittiin alustavasti mahdollisuuksia järjestää hankealueella kansainvälinen perinnetapahtuma.

KANSAINVÄLISET TOIMENPITEET

Irlantilaiset vierailivat Suomessa 2012 ja 2013. Vierailujen aikana opittiin suomalaisia kädentaitoja ja tutustuttiin suomalaiseen kulttuuriin. Suomalaiset käsityöläiset vierailivat Irlannissa vuosina 2013 ja 2014.

Irlantilaisten opintomatka suomeen vuonna 2012 perehdytti irlantilaiset suomalaisiin käsityöperinteisiin

Irlantilaiset opissa Pudasjärvellä v.2012

OPINTOMATKAT 2012 - 2014

29.7 – 6.8.2012
Irlantilaisten opintomatka Suomeen

11. – 17.2.2013
Opintomatka Irlantiin

12.10 – 19.10.2013
Irlantilaisten opintomatka Suomeen

13. – 16.4.2014
Opintomatka Viroon

2 - 5.12.2014
Käsityöläisten opintomatka Irlantiin

Irlantilaiset pellavakurssilla Suomessa

Opintomatkat Irlantiin

Kansainvälinen verkostoituminen tapahtui opintomatoilla ja Suomen vierailuiden aikana. Suomalaiset käsityöläiset vierailivat Irlannissa vuosina 2013 ja 2014.

Vuonna 2013 opintomatkan tavoitteena oli tutustua irlantilaisiin kädentaitajiin sekä oppia paikallisia kädentaitoja. Ensimmäinen matka oli suunnattu harrastajille ja yrittäjille.

Ohjelma koostui erilaisista työpajoista.

Toinen opintomatka järjestettiin vuonna 2014. Matka oli suunnattu käsityöyrittäjille ja ohjaajille. Ryhmä vieraili Irlannin kädentaitomessuilla ja osallistui Dublinissa järjestettyyn koulutukseen. Koulutus koettiin hyödylliseksi ja antoi uusia ideoita ja ajatuksia oman toiminnan kehittämiseen.

Opintomatka Viroon

Hankkeen yhtenä tavoitteena oli edistää käsityöläisten toimintaa ja verkostoitumista paikallisella ja kansainvälisellä tasolla. Viro on hyvä esimerkki maasta, missä perinteet elävät vahvasti tämän päivän käsityöissä.

Viron matkalle osallistui suuri joukko käsityöläisiä koko hankealueelta eli kolmesta seutukunnasta. Matkalle osallistui ohjaajia, oppilaita, harrastelijoita sekä käsityöyrittäjiä. Matkaohjelma oli mielenkiintoinen ja toi uusia ideoita ja ajatuksia niin harrastelijoille kuin yrittäjille.

Matkan aikana tutustuttiin käsityöperinteisiin, virolaisiin käsityöyrittäjiin sekä käsityötarvikkeiden toimittajiin. Matka koettiin hyödyllisenä ja se toi mukanaan uusia ideoita ja verkostoja käsityöläisille. Matkan tuloksena syntyi pysyviä kontakteja niin alueiden toimijoiden kuin virolaisten kesken.

Osaamisen vaihtoa

Irlantilaista käsityöperinnettä Suomeen toi Pdraig Larkin, jonka ohjaamia heinäkorityöpajoja järjestettiin kolmella paikkakunnalla; Ylivieskassa, Haapajärvellä ja Oulussa. Kurseille osallistui kaikenikäiset. Kielitaidon puute ei ollut este osallistumiselle. Ryhmän apu ja loistava ohjaaja innostivat suomalaisia oppimaan vanhaa irlantilaista tekniikkaa.

TIEDOTTAMINEN

Tiedotusvälineet ja –kanavat

Hanke otettiin mediassa hyvin vastaan. Hankkeeseen liittyvien lehtijuttujen lisäksi hankkeen toimenpiteistä tiedotettiin aktiivisesti eri kanavia hyväksi käyttäen. Kursseista ja tapahtumista tiedotettiin sosiaalisessa mediassa sekä paikallislehdissä. Sosiaalisen median kautta tieto levisi ympäri Suomen ja sai perinteistä kiinnostuneita ystäviä myös kansainvälisesti.

Hanke sai laajempaa julkisuutta, kun MTV3 kävi kuvaamassa suksikurssia. Hanke oli mukana tapahtumissa, joissa tietoa jaettiin tuhansille ihmisille hankekauden aikana.

Lehtiartikkelit 2012 - 2014

Pudasjärvi –lehti 8.8.2012.....	Perinnepäivän antina monenlaista ohjelmaa Irlantilaiset ihastuneita Pudasjärvellä vierailuunsa
Rantapohja, 4.12.2012.....	Kursseilla syntyy puusukset Suksentekotaitoa elvyttämässä
Siikajokilaakso, 18.12.2012.....	Kädentaitajat esille joulumyyjäisissä
Rantapohja, 31.1.2013.....	Perinteet tutuiksi puusukkurssilla
Sieviläinen, 20.2.2013.....	Kehruukurssi yhteistyössä
Selänne, 24.2.2013.....	KASHmir–kerholaiset vierailivat keväisessä Irlannissa
Keskijohjanmaa, 28.2.2013.....	Karstaus ja kehruu kiinnostavat Perinteisiä työtapoja halutaan siirtää nuoremmille
Sieviläinen, 6.3.2013.....	Kehruukurssi osoittautui menestykseksi
Siikajokilaakso, 7.3.2013.....	Rukinpyörälle kyytiä esikoululla
Haapavesi –lehti, 14.3.2013.....	Huhtikuulle puuhataan perinnesuksitapahtumaa
Sieviläinen, 27.3.2013.....	Perinnepäivässä mukava yhteisvastuun henki
Kaleva, 8.4.2013.....	Viimeisiä suksimestareita
Pyhäjokiseutu, 8.4.2013.....	Perinnesuksia ja hiihtäjälegendoja
Rantapohja, 9.4.2013.....	Vanhanajan tunnelmaa perinnehiihtotapahtumassa
Suomenmaa, 12.4.2013.....	Puusukkurssilla opittiin mestareilta
Kalajokilaakso, 29.4.2013.....	Innostus pellavasta saa taideulottovuuden
Rantapohja, 11.6.2013.....	Vanhan kansan opeilla tervatynnyrin juurille
Sieviläinen, 24.7.2013.....	Lämmin tunnelma perinnetapahtumassa
Rantalakeus, 6.11.2013.....	Sieniväripadat porisivat Kempeleen nuorisoseuralla
Pudasjärvi –lehti, 11.12.2013.....	Vanhan ajan jouluaskartelua joulumyyjäisissä
Pudasjärvi –lehti, 20.12.2013.....	Joulumyyjäisissä jälleen vilkasta
Siikajokilaakso, 20.2.2014.....	Kalvin, käpy ja lankaa
Tervareitti, 25.2.2014.....	Muinaisten perinnekesitöiden merkkikieli –kurssi
Tervareitti, 4.3.2014.....	Kaarina Kailo luennoi Ahmaksella
Rantapohja, 30.5.2014.....	Mannisten tiiliä lijoen törmältä
Kaleva, 2.6.2014.....	Punaisia tiiliä Nuorittan savesta
Forum24.fi, 17.6.2014.....	Aikarattaalla 1950 –luvulle
Tervareitti, 8.7.2014.....	Metsämestari on pihkassa puuhun
Kalajokilaakso, 21.7.2014.....	Perinteitä markkinaväelle Sievissä

Sieviläinen, 30.7.2014.....
Sieviläinen, 6.8.2014.....
Nivala –lehti, 14.8.2014.....
Keskipohtaanmaa, 4.11.2014.....
Kalajokilaakso, 5.11.2014.....
Selänne, 8.11.2014.....

Käsityöperinteet säilyvät tekemällä, Metsäkämppäperinne
Naapurin pölkkyavirakentaminen kiinnosti sieviläisiäkin
Pölkkyavirakentaminen tutuksi Järvikylällä
Oljen punonta alussa raskasta
Oljesta syntyy kori punomalla
Olki yllättää korimateriaalina

WEAVING AN OFFALY NICE LEGACY

LALONS AND CRAFTS. Rita Duffy, Sheela O'Connor and Elm Lawless who completed a basket weaving course as part of 'Legacy', the Offaly craft programme.

Offaly festival to celebrate revival of traditional skills

Jim O'Brien

THERE was a time when every item of clothing, every tool and every household implement in the rural homestead was 'homemade' or was a close cut.

In those days, not that long ago, the clothes you wore, the bread wife you used to cut your bread, the bucket you carried water in or the cart you used for transport was either handmade by you or made to order by a local craftsman or craftswooman.

A fascination with the world prior to the era of mass production and a desire to do something to counter the extinction

of so many traditional crafts inspires Aileen Duffy, a business development consultant in the craft sector.

"In the years before mass production every community was alive with skilled craftsmen and women but, sadly, many of the skills practiced by these people are all but extinct," Aileen explains.

An ambitious attempt to revive some of these traditional crafts took place all over Co. Offaly during the last 12 months. The Legacy Traditional Skills Project spearheaded by Offaly Local Development Company as a series of workshops delivered

by craft-makers in their craft in 30 communities throughout the county.

After an initial public consultation we found there were hundreds of people throughout Offaly interested in traditional crafts," explains Aileen.

"And instead of bringing people to central locations we sent the craft makers out to the communities to teach their skills. Over the last year we trained 250 people, old and young, in 30 communities in dry stone walling, patchwork, willow weaving, knitting, crochet, batik, felting, pottery and tapestry weaving."

Hankkeesta kerrottiin myös Irlantilaisissa lehdissä

4.2.2. Hankkeen aikataulu

Hankkeen rahoituspäätöksen mukainen toteutusaika oli 1.6.2012 – 31.8.2014.
Hankkeelle haettiin ja myönnettiin neljän kuukauden jatkoaika, jolloin hanke loppui 31.12.2014.

4.2.3. Hankkeen resurssit

Hankkeeseen palkattiin kokopäiväinen projektipäällikkö. Hankkeen projektipäällikkönä toimi Sari Koopman, jonka tehtäviin kuului hankkeen toteuttaminen, koordinointi, raportointi sekä kilpailuttaminen. Hankkeessa toimi myös osa-aikainen hankesihteri, jonka tehtäviin kuului hankkeen maksatusten valmistelu sekä talouden seuranta.

4.2.4 Toteutusorganisaatio

Hankkeen toteuttaja ja hallinnoijana toimi Haapaveden - Siikalatvan seudun kuntayhtymä. Hankkeen toteutuksessa ja valvonnassa toimii ohjausryhmä, jossa oli edustettuina seuraavat asiantuntijatahot: Risto Tavasti, Hannele Siekkinen, Asta Siurua, Tiina Kamunen, Hannu Saarinen. Rahoittajien edustajina ohjausryhmässä toimivat Anni-Mari Isoherranen, Kirsti Oulasmaa ja Pirjo Hongisto.

Hankkeen ohjausryhmä käsitteli kokouksissaan hankkeen ja tapahtumien tilannetta sekä taloutta ja antoi neuvoja ja näkemyksiä hankkeen toteuttamiseen liittyen.

Ohjausryhmä kokoontui hankkeen aikana seuraavasti: 13.12.2012, 13.6.2013, 20.11.2013, 7.4.2014, 9.6.2014, 17.10.2014 ja 19.3.2015.

4.2.5. Hankkeen kustannukset ja rahoitus

Hankkeen kokonaiskustannusarvio oli 222 200€, josta julkisen rahoituksen osuus hankkeen hyväksyttävästä rahoituksesta oli 100 %. EU rahoituksen osuus oli 45 % ja kuntarahoituksen osuus 20 %.

Kustannuslaji	Budjetti/€	MUUTOSBUDJET TI 11/2014	Toteutuma yhteensä 1.6.2012- 31.12.2014	Toteuma 2012	Toteuma 2013	Toteuma 2014	Jää
Palkkaus ja palkkiot	113 200,00	117 700,00	118 170,49	20 712,62	46 446,19	51 011,68	-470,49
Ostopalvelut ja -palkkiot	41 800,00	40 730,00	39 980,88	1 644,34	16 055,12	22 281,42	749,12
Vuokrat	13 400,00	9 520,00	9 237,02	1 098,20	5 003,84	3 134,98	282,98
Kotimaan matkakulut	20 800,00	19 200,00	18 598,14	2 792,49	8 061,39	7 744,26	601,86
Ulkomaan matkakulut	20 000,00	19 250,00	18 700,59	0,00	7 351,57	11 349,02	549,41
Muut kustannukset	13 000,00	15 800,00	16 740,49	3 075,93	6 620,86	7 043,70	-940,49
YHTEENSÄ	222 200,00	222 200,00	221 427,61	29 323,58	89 538,97	102 565,06	772,39

4.2.6. Raportointi ja seuranta

Hankkeelle asetettu ohjausryhmä seurasi hankkeen tilannetta säännöllisesti. Ohjausryhmän kokouksissa esiteltiin toimintasuunnitelmat sekä toteutuneet toimenpiteet. Hankkeesta tehtiin vuosittain vuosiraportit ja indikaattorilomakkeet, jotka toimitettiin rahoittajalle. Talustilannetta seurattiin säännöllisesti yhdessä hankesihteerin ja kirjanpitäjän kanssa.

4.2.7. Toteutusolehtukset ja riskit

Hanke koostui perinteistä, tämän päivän käsityöläisistä sekä kansainvälisestä yhteistyöstä. Käsityöharrastajien ja käsityöyrittäjien tarpeet ovat erilaisia, joten toimenpiteitä suunniteltaessa kaikkia toimenpiteitä ei ollut mahdollista tarjota kummallekin kohderyhmälle. Irlannin käsityöläiset olivat pääosin yrittäjiä, joten luontevaa olisi tehdä yhteistyötä käsityöyrittäjien välillä. Kansainvälisille messuille osallistuminen ei hankkeen aikana onnistunut, koska maissa oli rajoituksia näytteilleasettajien suhteen. Niin Suomessa kuin Irlannissakin messut on tarkoitettu vain oman maan käsityöyrittäjille.

Toimenpiteiden runsas määrä ja hankealueen laajuus vaati tarkkaa suunnittelua, jotta toimenpiteitä ehti toteuttaa kaikilla hankealueilla. Perinnetaitajien korkea ikä ja kokemattomuus toivat hankkeessa omat haasteensa. Kurssiohjaajien puute toi mukanaan muutamien kurssien kohdalla pitkän suunnitteluaikaa. Suurimmat haasteet kurssien järjestämisessä koettiin tervatynnyri, tiilenteko- ja suksikurssin aikana. Materiaalien huono saatavuus tuotti myös odottamatonta päänvaivaa, joita kurssien alustavissa suunniteluissa ei osattu ennakoita. Tiedon saaminen ja löytäminen vei paljon aikaa kun kartoitettiin vanhoja kädentaitoja. Aika- ja resurssipula

tulivat esille vahvemmin silloin kun tapahtumia järjestettiin kesä - ja loma-aikoina. Toimenpiteet saatiin kuitenkin toteutettua.

4.3 Yhteistyökumppanit

Hankkeessa oli mukana suuri joukko yhteistyökumppaneita, joilla oli tärkeä rooli hankkeessa. Tiivis yhteistyö hankkeiden välillä ja resurssien yhdistäminen mahdollisti alueilla monien kurssien ja tapahtumien syntymisen. Hankkeen kansainvälinen yhteistyökumppani tuli Keski-Irlannista.

Kursseja ja tapahtumia järjestettiin yhteistyössä seuraavien hankkeiden kanssa:

Matkailusta nostetta - hanke
Kalastusmatkailu mahdolliseksi - hanke
Sienestä on moneksi - hanke
Viehe-hanke
LaatuTuote-hanke

Yhteistyötä tehtiin myös käsityö- ja kyläyhdistyksien, museoiden sekä 4H toimijoiden välillä. Piippolan ammatti- ja kulttuuriopisto järjesti kädentaitokursseja irlantilaisille yhteistyökumppaneille, kurssit saivat kiitosta osallistujilta. Keski-Pohjanmaan ja Pohjois-Pohjanmaan taitokeskukset järjestivät kurseja niin paikallisille kuin kansainvälisille vieraille. Suomen käsityön museo antoi arvokasta tietoa ja neuvoja vanhoista kädentaidoista. Yhteistyötä viriteltiin myös alueiden välillä. Lapin yliopiston ja Lapin ammattikorkeakoulun Woollen Innovations - hankkeessa vaihdettiin tietotaitoa sienivärjäyksestä. Taito Kymen nuorille suunnatusta Pistos-hankkeesta saatiin tietoa miten perinteitä on mahdollista suunnata nuorisolle. Kokemuksia vaihdettiin myös Lapualla sijaitsevan Wanhan karhunmäen kesken.

4.4. Hankkeen tulokset ja vaikutukset

Hanke on edistänyt yhteistyötä eri toimijoiden kesken monin tavoin. Hanke toi alueille uudenlaista toimintaa perinteiden ja käsityöiden parissa. Ihmisten innostus ja aktiivisuus antoi lisäpontta järjestää perinnekursseja ja tapahtumia. Tärkeää oli myös iäkkäämpien kädentaitajien arvostuksen lisääntyminen omaa osaamistaan kohtaan. Harvinaisetkin kädentaidot tulivat laajan yleisön tietoisuuteen. Tarkkoja arvioita hyötyjen määrästä on vaikea antaa, koska hanke oli mukana monissa isoissakin tapahtumissa. Määrät liikkuvat varovaisen arvion mukaan 7000 – 15 000 välillä.

Osa perinnekursseista sai jatkoa opistojen kautta. Kehruukurssit jäivät elämään Keski-Pohjanmaalle ja jatkuivat kansalaisopiston järjestämänä. Käpypitsi nousi uuteen suosioon ja kurseja järjestetään mm. Oulussa ja Pudasjärvellä. Suksikurssit saivat hyvän startin Haapavedellä. Suomen toimintamallista innostuneena perinnekursseja on järjestetty myös Irlannissa, jossa kurssit ovat saaneet hyvän vastaanoton.

Verkostoituminen on tuonut käsityöläisten välille uusia yhteistyökuvioita käsityöläisten välille. Hankkeen aikana käsityöyrittäjille on löytynyt uusia myyntikanavia niin paikallistasolla kuin kansainvälisesti. Osallistuminen opintomatkoiille, tapahtumiin ja messuille on tuonut käsityöyrittäjille uusia työtarjouksia ja kontakteja.

5. Esitykset jatkotoimenpiteiksi

Perinnekursseille on olemassa selkeä tarve ja kysyntä. Harvinaiset osaajat ovat usein iäkkäämpiä ja osaajien joukko harvenee vuosittain, joten olisi tärkeää saada taitoja siirtymään vielä kun se on mahdollista. Hankkeen perinnekurssit olivat pääsääntöisesti lyhytkursseja tai työpajoja.

Useilla kursseilla tuli aikataulu vastaan, jolloin tarvetta pidemmille kurssille olisi ollut. Kaikki halukkaat eivät mahtuneet kursseille mukaan. Usein kuultu toive olikin, että kursseille tulisi jatkoa ja ne jatkuisivat tulevaisuudessa pidempinä kursseina.

Irlannin ja Suomen välinen yhteistyö ja perinteiden vaihto pääsi hankkeen aikana hyvään alkuun. Uusia yhteistyökuvioita ja ideoita syntyi maiden välille ja kummatkin maat toivovat yhteistyön jatkuvan tulevaisuudessa.

Käsityöyrittäjät kokivat tarpeelliseksi yrittäjille suunnatun oman hankkeen, jossa toimenpiteet kohdennetaan yrittäjille. Vienti ja kansainvälisyys eivät tapahdu hetkessä, joten hyvin alkaneelle yhteistyölle toivottiin jatkoa.

6. Allekirjoitus ja päiväys

Hannu Saarinen
seutukuntajohtaja

Piippolassa 19.3.2015